

JUDr. Milan VETRÁK, PhD.

kandidát na poslanca do miestneho a mestského zastupiteľstva

16

Petržalské miestne zastupiteľstvo (obvod č. 4)

48

Bratislavské mestské zastupiteľstvo

Moje hlavné priority pre Bratislavu-Petržalku:

Územný plán pre ľudí, nie pre developerov a oligarchov

Nová zeleň a detské ihriská, školy, škôlky, kultúrne zariadenia a centrá pre seniorov

Lepšie parkovanie

Opravené cesty, chodníky a terasy

zdroj: Denník N (foto upravené)

ZVÝŠILI DANE.

Okrádli petržalské deti. Idú poruke developerom.

čítajte viac na s. 3

DOKEDY sa nám budú petržalské terasy a nadchody rozpadat' pod nohami?

viac na s. 6

Detské ihriská

Najskôr na Haanovej, teraz na Mlynarovičovej – ako poslanec opravujem detské ihriská. *viac na s. 11*

Petície majú zmysel!

Nová športová hala, ihrisko a workout na Pankúchovej

viac na s. 5

Škola sa takmer prepadla pod zem!

zdroj: Google maps (foto upravené)

Ktorý poslanec ju zachránil? *dozviete sa na s. 10*

Prvý petržalský NÁUČNÝ CHODNÍK

Kadiaľ vedie? Kto sa o neho pričínili? *viac na s. 2*

Zastavenia Petržalského náučného chodníka

PETRŽALSKÝ NÁUČNÝ CHODNÍK

služí občanom a návštevníkom Petržalky
od roku 2023.

Prechodom Petržalského náučného chodníku (PNCh) spoznáte jedinečné historické, prírodné a spoločenské lokality najväčšej mestskej časti Bratislavy

Vitajte

SÚŤAŽ!
na str.16

KONEČNE PO 8 ROKOCH! SCHODISKÁ A VNÚTROBLOK NA ŠUSTEKOVEJ.

Rekonštrukcia schodísk vrátane bezbariérového prístupu na Šustekovej pri zastávke MHD oproti stredisku saleziánov, ako aj príslušného vnútrobloku, sa blíži do finále. Investícia do majetku, ktorý nikomu nepatrí, za 50 000 € má už všetky povolenia, súhlasy a dokumentáciu.

Megalomanské plány

Za starostovania V. Bajana prišla mestská časť v r. 2017 s myšlienkou, že zrekonštruje Nobelovo námestie a vnútroblok na Šustekovej ulici oproti stredisku saleziánov. Hovorilo sa dokonca o podzemných garážach a začatí obnovy v r. 2018. Potom sa však starostom stal J. Hrčka a zistilo sa, že Petržalke vo vnútrobloku patrí len zeleň a schodiská dokonca nepatria nikomu. V r. 2022 prišiel so svojimi sľubmi aj terajší primátor M. Vallo, ktorý chcel tieto schodiská opraviť a použiť ich ako súčasť cyklotrasy, ani z tohto „mráčka však nezapršalo“.

Poctivá poslanecká práca

Nakoniec si to aj tak človek musí „odmakat“ bez veľkých sľubov, a tak som si tento projekt zobral na starosť ako svoju poslaneckú prioritu. V r. 2019 – 2025 sa vyčlenila suma 5 000 až 7000 € na výsadbu a úpravu zelene, ktorá dodnes prežila najmä vďaka miestnej zástupkyni domovej samosprávy A. Adamcovej. Vyčistili sa kanalizačné vpuste, upravili sa a drevom obložili niektoré múriky a lavičky. Ako poslanec parlamentu som presadil zákon, aby samospráva mohla investovať aj do cudzieho majetku, ak je to vo verejnom záujme. Schátrané schodiská pri MHD zastávke sú skutočne nebezpečné, už boli na nich potvrdené aj vážne úrazy.

Investícia vo verejnom záujme

V lete minulého roka mi vedenie Petržalky odsúhlasilo viac ako 40 000 € z mojej poslaneckej priority na opravu schodísk a bezbariérového prístupu. Začal sa nekonečný kolotoč súhlasov, povolení a tvorby projektovej dokumentácie, pričom tento proces bol ukončený v septembri 2026. Už po druhýkrát sa bude musieť uskutočniť súťaž o dodávateľa a koncom októbra by sa mala začať rekonštrukcia. Verme, že tento termín sa nebude znovu posúvať, nemá sa už prečo.

PRVÝ NÁUČNÝ CHODNÍK V PETRŽALKE

Pešia turistika je v Petržalke stále veľkou neznámou. Partia aktivistov, ktorej som súčasťou, sa to rozhodla zmeniť. Výsledkom je prvý petržalský náučný chodník na nábreží Dunaja.

Kadiaľ vedie?

Ak pôjdete po nábreží Dunaja, neprehliadnite informačnú tabuľu, ktoré vás prevedú prvým petržalským náučným chodníkom. Jeho začiatok sa nachádza hneď pri mýtnom domčeku na petržalskej strane Dunaja s názvom **Petržalské mýto**. Náučný chodník pokračuje celkovo 6 zastaveniami pri významných miestach Bratislavy – Petržalky, ktorým sa venuje samostatná informačná tabuľa, ktorá podrobne návštevníka informuje o danom mieste, jeho histórii a súčasnom charaktere. Postupne sa tak oboznámite s témami ako sú **Vojny a mier**

J. Mičovský, P. Šesták, J. Schwarz, M. Vetrák (zľava doprava)

v Petržalke, Petržalčania, Stopy modernej Petržalky, Na petržalskom grunte. Pešiu túru zakončíte zastavením sa pri betónovom skelete nedostavaného vodáckeho športového areálu, kde nájdete poslednú, šiestu informačnú tabuľu s názvom **Dunaj a Petržalka**.

Kto sa podieľal na jeho vzniku?

Tvorbu aj všetky povoloňacie procesy, týkajúce sa petržalských náučných chodníkov, zastrešoval Jozef Schwarz z miestneho odboru Matice slovenskej v Petržalke. Okrem mňa mu s tým pomáhali aj bývalý petržalský poslanec Pavel Šesták, tajomník miestneho odboru Matice slovenskej Peter Schvantner a bývalý minister pôdohospodárstva a lesník Ján Mičovský. Obsah informačných tabulí sme konzultovali s historikmi a ďalšími odborníkmi na danú problematiku. Finančne bol projekt zastrešený z mojej poslaneckej priority a z dotácií pridelovaných starostom Petržalky J. Hrčkom. Verím, že s týmto peším náučným chodníkom nezostaneme osamotení a postupne sa v Petržalke rozvinie sieť náučných chodníkov s cieľom podpory pešej turistiky a aktívneho prežívania voľného času.

ZVÝŠILI DANE. OKRADLI PETRŽALSKÉ DETI. IDÚ PORUKE DEVELOPEROM.

Primátor M. Vallo je na gréckej ceste. Bratislava je druhým najzadlženejším mestom na Slovensku. Porušuje zákon, nerešpektuje prokuratúru, nechce vrátiť petržalským deťom viac ako 8 miliónov eur, o ktoré ich obral. Chce nezmyselnú zástavbu vo vnútrobloch, napr. na Haanovej ulici. A jeho poslanec – kandidát na starostu Petržalky D. Klimovský, hoci slušný a odborne zdatný, mu za všetky návrhy poslušne na zastupiteľstve dvíha ruku.

zdroj: denník N (foto upravené)

Dlh a dane

Podľa aktuálnych štatistík je Bratislava druhým najzadlženejším mestom na Slovensku (napr.: <https://news.refresher.sk/210400-REBRICEK-Toto-su-najzadlzenejsie-mesta-na-Slovensku/2>). Horšie je na tom už len jedno mesto zo Šariša, ktoré má problémy s rómskymi osadami a zosuvmi pôdy. Primátor M. Vallo zároveň dlhy mesta skrýva do účtovnej evidencie mestských podnikov, aby sa neaktivoval režim dlhovej brzdy. Dlh je enormný aj napriek tomu, že M. Vallo už dvakrát zvyšoval dane z nehnuteľností. Ak by sa tým riešili iba dopady inflá-

cie, bolo by to legitímne, primátor však zvyšoval dane oveľa viac jednoducho preto, aby mal vyššie príjmy na realizáciu svojich výmyslov. Navyše to urobil protizákonne, čo konštatovala aj prokuratúra.

Okradnutie detí a kšeftovanie so starostami

Štát posielal roky peniaze mestským častiam na školy a škôlky prostredníctvom mesta. Keď poslanci parlamentu zistili, že primátor M. Vallo zadržiava tieto peniaze a financuje z nich fontány, tulipány a predražené lavičky či mozaikové dlaždice, novelizovali v r. 2023 zákon, ktorý prikázal primátorovi všetky peniaze od štátu odovzdať deťom.

Primátor však nerešpektoval ani zákon a vykšeftoval s niektorými starostami v Bratislave, že im dá peniaze zo zvýšenej dane z nehnuteľnosti, ak nebudú požadovať peniaze od štátu na deti. Bola schválená protizákonná novela Štatútu hlavného mesta a len petržalské deti týmto počínom okradol o viac ako 8 miliónov eur. Preto od neho aktuálne Petržalka vymáha tieto peniaze súdnou cestou.

Priatelía developerov

Ústretovosť primátora M. Valla pri výstavbe novej štvrte Lido je už všeobecne známa. Takáto ústretovosť však nekončí, lebo v najbližších rokoch sa chystá úplne nový územný plán Bratislavy. Zástavba pri súčasnom primátorovi hrozí aj vo vnútrobloch. Stačí spomenúť zmenu územného plánu na Šustekovej a Sosnovej napriek protestom mestskej časti a obyvateľov, alebo zrušenie uznesenia zastupiteľstva na pokyn M. Valla, ktoré zakazovalo výstavbu vo vnútrobloch na Haanovej. Nepomohli ani upozornenia prokuratúry na porušenie zákona.

DLH BRATISLAVY NEKLESÁ. LEN SA TO TAK TVÁRI V PERCENTÁCH.

Vedenie Bratislavy sa rado chváli, že „zadlženosť mesta klesá“ a predáva to ako dôkaz dobrého hospodárenia. Lenže za týmto tvrdením sa skrýva veľmi podstatný rozdiel medzi skutočným dlhom a pomerovým ukazovateľom.

Dlh Bratislavy totiž neklesol, ale brutálne narástol.

V roku 2018 predstavoval dlh vstupujúci do zákonného ukazovateľa približne 142 miliónov eur. Na konci roku 2025 už približne 232 miliónov eur. To je približne o 90 miliónov viac. Ako teda môže mesto hovoriť o klesajúcej „zadlženosti“? Pretože nehovorí o sume dlhu, ale o pomere dlhu k príjmom mesta. A príjmy Bratislavy medzitým rástli ešte rýchlejšie než dlh.

A pri meste je práve rast príjmov trochu špecifický. Mesto nie je firma, ktorá musí vyššie príjmy zarábať na trhu. Časť svojich príjmov si vie zvýšiť jednoducho politickým rozhodnutím – zvýšením daní a poplatkov. A presne to sa aj stalo. Mesto počas tohto obdobia dvakrát zvýšilo daň z nehnuteľností – v rokoch 2020 a 2024. Pri bežnom trojizbovom byte v Petržalke je dnes daň z nehnuteľnosti viac než dvojnásobná oproti roku 2018. Vyššie príjmy zlepšia percentuálny ukazovateľ aj vtedy, keď samotný dlh ďalej rastie.

Samotný ukazovateľ nie je problém, problém je, ako sa používa v politickom marketingu. Nevznikol, aby sa používal ako vysvedčenie dobrého hospodárenia primátora. Zákon ho používa pre účely dlhovej brzdy. Pri určitých hraniciach totiž

spúšťa povinné opatrenia, rozpočtové obmedzenia a sankcie. Ďalším problémom tohto ukazovateľa je, že úvery 100 % mestských spoločností sa jednoducho nezapočítavajú. Ďalšie desiatky miliónov eur dlhu totiž sedia napríklad v Dopravnom podniku alebo Technických sieťach Bratislava, ale v percentách, ktorými sa mesto chváli, ich neuvidíte. Mesto následne práve tento neúplný ukazovateľ používa ako dôkaz dobrého hospodárenia.

Najvyšší kontrolný úrad pri konkrétnom prípade DPB skonštatoval prenos ďalšieho úverového zaťaženia mesta na jeho vlastnú spoločnosť. NKÚ upozornil, že bez takéhoto postupu mohlo mesto prekročiť prvé sankčné pásmo dlhovej brzdy nad 50 %. Aj preto je zavádzajúce predávať pokles jedného zákonného ukazovateľa ako jednoduchý dôkaz, že mesto hospodári dobre a menej sa zadlžuje. Realita je taká, že Bratislava dnes dlhuje výrazne viac než v roku 2018. Bratislavčania platia vyššie dane. A ďalšie desiatky miliónov dlhu sú v mestských firmách mimo ukazovateľa, ktorým sa vedenie mesta chváli.

Jedna vec je politický marketing, druhá vec je realita.

TÍM HRČKA

14
5

Mgr. Ing. Jozef Chajdiak

do Bratislavského mestského zastupiteľstva
do Petržalského zastupiteľstva (obvod č. 5)

Viac zelene a ekologických riešení pre Petržalku

Klimatická zmena je už na Slovensku citelná. Čoraz viac obyvateľov sa obracia na svojich volených zástupcov, aby sa v rámci svojich poslaneckých priorít venovali aj zeleni a ekologickým projektom.

Viac zelene – výsadba stromov a kríkov

Nová výsadba sa v Petržalke vykonáva najčastejšie ako náhradná výsadba za povolený výrub pôvodnej dreviny. Výhodou riešenia takejto výsadby v rámci poslaneckej priority je, že sa dá spraviť za kratší čas, a to bežne aj v priebehu roka, keď sa o ňu požiada (na rozdiel od tej plánovanej, ktorá trvá v priemere 1 – 3 roky). Výsadba sa tiež realizuje v rámci procesu revitalizácie námestí a vnútroblokov, či tvorbe predzáhradiek.

V rokoch 2022 – 2026 sa v Petržalke z mojej poslaneckej priority financovala nová výsadba stromov a kríkov na Bulíkovej, Mlynarovičovej a Šustekovej ulici.

Orezy stromov

Zo strany obyvateľov Petržalky dostávam priebežne podnety nielen na novú výsadbu, ale aj na orezy stromov. Napríklad, figy vyzerajú zaujímavo, ale zároveň lákajú hmyz a škodcov, najmä potkany, ktoré sú v našej mestskej časti premnožené. Alebo stromy, ktoré rastú príliš blízko bytových domov a zasahujú do obydli Petržalčanov.

V rokoch 2022 – 2026 sa v Petržalke z mojej poslaneckej priority financovali orezy stromov na Haanovej ulici, Ambroseho ulici a v Ovsíšti.

Ekologické osvetlenie

Súčasťou ekologických riešení môže byť aj nové pouličné osvetlenie. V rokoch 2022 – 2023 som bol prvým poslancom, ktorý v rámci svojej poslaneckej priority presadil v Petržalke výmenu starého osvetlenia za nové. Verejné osvetlenie má na starosť hlavné mesto, nie Petržalka a hoci nie je ideálne (namiesto denného bieleho svetla by bolo lepšie žlté osvetlenie), je úspornejšie aj ekologicky prínosnejšie, ako to predchádzajúce.

V rokoch 2022 – 2026 sa v Petržalke z mojej poslaneckej priority financovala výmena verejného osvetlenia na Haanovej, Ambroseho a Lachovej ulici.

Z daní a poslaneckých odmien podporujem CHARITATÍVNU ČINNOSŤ

Podakovanie vždy poteší...

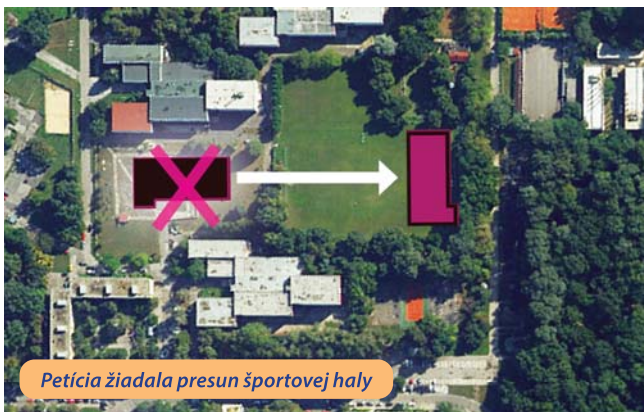
PETÍCIE MAJÚ ZMYSEL

Výsledkom je presun športovej haly na vhodnejšie miesto, nový atletický ovál s doskočiskom a zelenou plochou uprostred a namiesto multifunkčného ihriska aj cvičisko (workout) a EKO učebňa.

Petície ako nástroj rozhodovania o veciach verejných

Miestni z Haanovej a Pankúchovej si dobre pamätujú, že v minulosti bol športový areál medzi dvomi základnými školami k dispozícii verejnosti na športovanie a voľný čas. Keď ho po nežnej revolúcii zabrali profesionálni futbalisti, dostať sa do areálu bol už problém. Zostala len rozbitá, zväčša betónová plocha školského dvora ZŠ Pankúchova. Keď sa vedenie Petržalky v r. 2022 rozhodlo, že pod oknami bytových domov na tomto školskom dvore postaví novú športovú halu, vyvolalo to odpor verejnosti, najmä preto, že bola z verejných konzultácií k projektu úplne vynechaná.

Rozbehli sme preto petičnú akciu, ktorej cieľom bolo aj odborne zdôvodniť, prečo je umiestnenie športovej haly nevhodné a ako riešenie sme ponúkali jej presun o pár sto metrov ďalej k bikrosovej dráhe. Petíciu podpísalo v krátkom čase viac ako 1 600 ľudí a rokovali sme o nej nielen so starostom – ako poslanec parlamentu som rokoval aj so štátnym tajomníkom príslušného ministerstva, ktoré poskytovalo peniaze na výstavbu haly.

Petícia žiadala presun športovej haly

Výsledkom našej petičnej snahy (a nebolo to po prvýkrát, čo bola petícia úspešná) bol presun športovej haly na vhodnejšie miesto. Starosta aj ministerstvo uznali naše argumenty

a vyšli obyvateľom Petržalky v ústrety. Podobne sa nám vďaka petícii z r. 2017 podarilo pozemok na Polereckého vedľa Domu tretieho veku (dom dôchodcov) uchrániť pred masívnou výstavbou zo strany hlavného mesta, čo okrem obyvateľov na danej ulici ocenili aj ľudia zo širšieho okolia z Mamateyovej, Haanovej, Pankúchovej, Bulíkovej či Ovsišťa.

Vonkajšie športovisko (ovál), cvičisko (workout) a EKO učebňa

Naša petícia z roku 2022 požadovala aj výstavbu vonkajšieho športoviska na školskom dvore ZŠ Pankúchova, ktoré bolo v minulosti obyvateľom prisľúbené, keď FC Petržalka zabrala zelené plochy medzi školami na Haanovej a Pankúchovej. V tejto veci sa mi podarilo na petržalskom zastupiteľstve v r. 2022 presadiť aj uznesenie, ktoré zaviazalo vedenie Petržalky k vybudovaniu takéhoto športového areálu.

Treba uznať, že starosta J. Hrčka sa do tohto projektu pustil naplno. Vďaka peniazom vo výške 350 000 € zo župného programu integrovaného rozvoja vybudoval areál, ktorý slúži všetkým Petržalčanom. Hoci sa pôvodný zámer úplne nepodaril, lebo na mieste dnešnej novej EKO učebne a cvičiska (workout) malo byť vybudované multifunkčné ihrisko, je celý tento projekt dôkazom, že keď sa obyvatelia Petržalky ozvú formou petičnej akcie, vedú spustiť procesy a dosiahnuť zlepšenie investičných zámerov župy, mesta či mestskej časti alebo im zabrániť, aby neboli na ich úkor, ale v ich prospech.

ORIENTAČNÉ DNI POMÁHAJÚ ŠKOLÁM

Krátko po mojom prvom zvolení za poslankyňu v roku 2014 som sa začala zaujímať, ako by vedela naša mestská časť spolupracovať s organizáciou Orientačné dni, ktoré prinášajú zážitkové preventívne programy do škôl.

Koncept už niekoľko rokov fungoval v Banskej Bystrici, ktorá ho prevzala zase z Čiech. Takže to nebolo niečo robené „na kolene“, či šité horúcou ihlou, len „aby bolo“. Ponuka tém je pestrá a lektori ju prispôbujú situácii v triede po rozhovore s triednym učiteľom. Žiaci tak majú možnosť upevniť svoje spoločenstvo a hlbšie sa spoznávať, buď keď sa tvorí nový kolektív, alebo pri téme vzťahov, či pri rozmyšľaní o svojej budúcnosti. Tento program považujem za kvalitný, poznám ľudí, ktorí za ním stoja, tvoria ho a dôverujem im.

Avšak za predošlého vedenia mestskej časti nebolo možné nájsť riešenie, ako sa zapojiť. Až po roku 2018, keď nastúpil súčasný starosta J. Hrčka a zároveň sa vymenilo aj vedenie odboru školstva a vicestarostky, sa podarilo nájsť model, vďaka ktorému vie mestská časť prispieť k udržateľnosti projektu

a zároveň žiaci našich škôl majú oproti školám, ktoré nie sú v našej pôsobnosti, zľavu na program. Vďaka nej sa ho môžu ľahšie zúčastniť aj žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia. Veľmi sa teším, že sme mohli spolu s M. Vetrákom tento program podporovať financiami z našich poslaneckých priorit a že funguje naďalej. Bratislava je tak druhým mestom na Slovensku, kde môžu žiaci zážitkovo prežiť pre nich dôležité témy.

S Vašou podporou a dôverou, ak sa stanem opäť petržalskou poslankyňou, budem rada znovu prinášať pre našu mestskú časť zmysluplné aktivity a zmeny.

TÍM HRČKA

Mgr. Miroslava Makovníková Mosná

do Petržalského zastupiteľstva (obvod č. 6)

7

AKO VALLO DOBABRAL VETRÁKOV DOTAČNÝ SYSTÉM NA TERASY

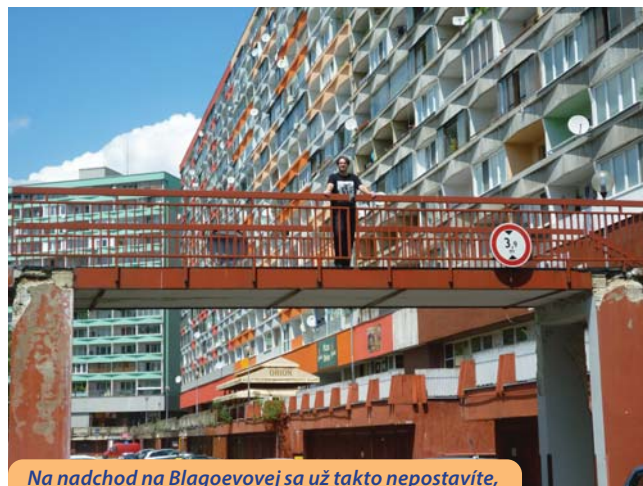
Primátor M. Vallo podmieňuje dotácie na rekonštrukcie schátraných terás zápisom na list vlastníctva obyvateľov Petržalky. Neponúka žiadne motivačné opatrenia a neumožňuje vyúčtovať dotácie neskôr ako v roku ich prijatia. Na to isté dáva z verejných zdrojov peniaze už tretíkrát.

Vallo začal dobre

Na rozdiel od jeho predchodcu I. Nesrovnala, ktorý dotácie na rekonštrukciu pochôdných terás napadol na prokuratúre a neuspel, terajší primátor M. Vallo zaradil túto problematiku v r. 2019 medzi hlavné priority Bratislavy. Na môj podnet, pretože som v r. 2017 presadil dotačný systém, na ktorý malo mesto vyčleniť ročne sumu najmenej 200 000 €.

Keď marketing predbehne realitu

V r. 2019 som spolu s odborníkmi na magistráte vytvoril interné predpisy na poskytovanie dotácií pre zdevastované terasy. Následne som bol vymenovaný za predsedu dotačnej komisie. V r. 2022 som v parlamente presadil zákon, aby sa investičné dotácie (napr. na terasy) mohli vyúčtovať aj neskôr ako v roku, kedy sa poskytnú a predložil k tomu materiál na mestské zastupiteľstvo, ktoré ho prijalo v marci 2023. Napriek tomu, že M. Vallo mal k dispozícii od r. 2019 funkčný dotačný systém, aj keď výlučne len pre majetkovo vysporiadané terasy, v r. 2019 a 2020 na neho nevyčlenil ani 1 €. V r. 2021 a 2022 síce peniaze vyčlenil, ale menej ako bolo treba, potom však v r. 2023 až 2025 znovu ani 1 €. Ak by v r. 2022 vyčlenil na terasy o 100 000 € viac, mohli sme mať dnes opravenú časť terasy na Blagoevovej a Lachovej.

Na nadchod na Blagoevovej sa už takto nepostavíte, je uzavretý z bezpečnostných dôvodov.

Čo Vallo vlastne zaviedol v roku 2026

Okopíroval môj dotačný systém z r. 2017, ale namiesto toho, aby ho vylepšil, spravil presný opak. Rozšíril ho síce aj na majetkovo nevysporiadané terasy, ale poskytnutie dotácií podmienil zápisom terasy na list vlastníctva pre obyvateľov Petržalky. Neponúkol však žiadne motivačné opatrenia, ako napr. záväzok, že mesto opäť v budúcnosti poskytne dotáciu na tú istú terasu, ak ju bude treba opraviť. K tomu ešte aj zrušil možnosť vyúčtovania dotácie neskôr ako v roku jej prijatia, čím prakticky znemožnil rekonštrukcie terás kvôli dĺžke stavebného konania. Výsledkom je, že mesto tento rok poskytlo dotácie len na statické posudky a projektové dokumentácie, dokonca na tie isté ako v r. 2021, na niektoré už po tretíkrát.

Myslel to dobre, dopadlo to ako vždy.

BEZNÁDEJ MČ DEVÍN KONČÍ. VĎAKA LEGISLATÍVCOM Z PETRŽALKY.

Bratislavská mestská časť Devín sa po dlhých 20 rokoch dostáva z pút nútejnej správy. Tento historický mílnik nastáva vďaka novele zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy z r. 2023. Pre Devínčanov aj samosprávu to znamená začiatok úplne novej éry, koniec dlhoročných obmedzení a návrat k štandardnému fungovaniu.

Finančné problémy Devína siahajú do druhej polovice 90. rokov 20. storočia. Samospráva sa vtedy pustila do neuvážaných stavebných projektov a podnikania prostredníctvom mestskej spoločnosti. Dlh sa postupne vyšplhal na miliónové sumy, ktoré mestská časť nedokázala splácať. V roku 2005 bol na Mestskú časť Devín vyhlásený stav nútejnej správy. Nútená správa znamenala, že o každom eure rozhodoval štátom vymenovaný správca. Príjmy Devína slúžili primárne na úhradu iba základného chodu a čiastočné splácanie dlhov. Tento stav mal byť dočasný, no pre extrémne vysoký dlh a k tomu narastajúce úroky voči príjmom mestskej časti sa z neho stal fakticky trvalý stav s neriešiteľnou situáciou trvajúci viac ako 20 rokov.

Novela zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy priniesla vyslobodenie. Zaviedla mechanizmus – program konsolidácie pohľadávok, podľa ktorého sa po uplynutí stanovenej lehoty (20 rokov) trvania nútejnej správy a pri splnení podmienok tento režim oficiálne ukončuje. Ukončenie nútejnej správy neznamená len symbolickú slobodu, ale predovšetkým návrat k plnohodnotným kompetenciám mestskej časti. Skončením nútejnej správy sa Devín môže konečne za-

pájať do výziev na čerpanie fondov EÚ a štátnych dotácií na rekonštrukciu škôl, škôlok, pamätihodností či budovanie cyklotrás, rekonštrukcie komunikácií a pod. Zastupiteľstvo a starosta získavajú späť plnú kontrolu nad rozpočtom. Môžu samostatne rozhodovať o tom, kam investujú prostriedky z rozpočtu. Po dvoch desaťročiach investičného dlhu môže mestská časť začať systémovo opravovať miestne komunikácie, verejné osvetlenie a verejné priestranstvá. Devín si môže tvoriť vlastné rezervné fondy na nepredvídané udalosti a budúce investície.

Som nesmierne rád, že som ako advokát, a v tom čase (2023) aj ako člen komisie ústavnoprávneho výboru parlamentu, mohol spolu s M. Vetrákom byť jedným z tvorcov novely zákona, ktorá pomohla Devínu z nútejnej správy. Hoci pred samosprávou stojí náročná úloha postupne dobehnúť 20-ročný modernizačný dlh, mestská časť konečne drží svoj osud vo vlastných rukách. Držím Devínu palce, aby využil tento dar v podobe nového štartu uvažene. Rovnako verím, že primátor M. Vallo, pri terajšej vysokej zadlženosti mesta, nebude špekulovať nad nútenou správou alebo nad predajom mestských podnikov s cieľom sa jej vyhnúť.

TÍM HRČKA

Mgr. Ivan Uhlár

38
19

do Bratislavského župného zastupiteľstva
do Petržalského zastupiteľstva (obvod č. 1)

VALLOVE PARKOVACIE VÝMYSLY – AKO DOSIAHNUŤ REVÍZIU PARKOVACEJ POLITIKY

Bez toho, aby sa vo voľbách 24. 10. 2026 zmenil buď primátor alebo aspoň jeho progresívni poslanci v mestskom zastupiteľstve, sa v parkovacej politike Bratislavy nezmení nič.

Prečo to bývalému primátorovi nevyšlo

Oproti Vallovmu systému parkovania mal Nesrovnalov výhodu v tom, že sa nesnažil extrémne obmedzovať pohyb ľudí medzi mestskými časťami Bratislavy a umožňoval aj jednu bratislavskú parkovaciu kartu pre celé mesto. Nikdy však nebol zavedený do praxe, najmä kvôli podozreniam ohľadne zmluvného vzťahu s predajcom SMS parkovacích lístkov a tiež preto, že umožňoval prevádzkovanie parkovania mestskými časťami, ktoré to mohli zveriť súkromným osobám (ako odstrašujúci príklad si môžeme uviesť snahu súkromníka zaviesť parkovanie v Petržalke počas starostovania V. Bajana).

foto: medialne.trend.sk / foto upravené/

Revízia parkovania je nevyhnutná

Revízia parkovania by mala okrem iného znamenať iný pomer rozdelenia peňazí z výberu parkovného medzi mestom a mestskými časťami v prospech mestských častí. Mala by okrem zonálnej parkovacej karty umožňovať aj mestskočastnú kartu (napr. petržalskú) a tiež celobratislavskú kartu, aby si človek nemusel študovať 17 rôznych parkovacích systémov. Mala by rešpektovať život Bratislavčanov, ktorí pracujú v jednej mestskej časti, deti dávajú do škôl a škôlok v inej mestskej časti, na krúžky s deťmi chodia do ďalšej mestskej časti a bývajú v ešte ďalšej mestskej časti – toto sa nijako nezvláda MHD. Mala by zohľadniť, že ľudia platia nielen daň z príjmu, ktorá ide samospráve, ale aj daň z nehnuteľností a aj títo ľudia by mali mať právo na parkovaciu kartu. A hlavne treba budovať parkovacie kapacity, infraštruktúru a optimalizovať MHD.

SCHÁTRANÝ STÁNOK NA HAANOVEJ JE VIZITKOU PRIMÁTORA VALLA

Magistrátu sa ho nepodarilo odstrániť ani po 8 rokoch

K histórii stánku

Miestni si dobre pamätajú ešte z čias socializmu, že na tomto mieste stál stánok PNS, kde si mohli kúpiť vybraný tovar, najmä noviny a časopisy. Po nežnej revolúcii bol nahradený novým stánkom, ale keďže rovnaký sortiment začala ponúkať aj hneď vedľa stojaca predajňa potravín (známa „Starohájčanka“), stánok prestal fungovať a začal postupne chátrať až do stavu, v akom ho vidíte na fotke.

Spor s mestom o odstránenie stánku

Magistrát sa začal o vec zaujímať na základe mojej interpelácie ešte v r. 2015, keď za čias bývalého primátora I. Nesrovnala podalo mesto na majiteľa stánku nakoniec v r. 2018 žalobu, ktorou sa domáha doplatenia nájomného a práva stánok odstrániť z verejného priestranstva na pozemku mesta.

Čo primátor Vallo sľúbil a nesplnil

Parkovaciu politiku upravuje uznesenie mestského zastupiteľstva z roku 2019, ktoré požadovalo od primátora, aby najneskôr do konca roka 2020 vypracoval plán výstavby záchytných parkovísk, plán výstavby parkovacích domov a nadstavieb terajších parkovísk a optimalizáciu MHD v spolupráci s mestskými časťami.

Dokonca primátor M. Vallo verejne deklaroval, že nebude zavádzať parkovanie dovtedy, kým nebudú nové parkoviská, parkovacie domy a optimalizácia MHD a Petržalke aj to, že bude len jednou parkovacou zónou. Toho sa Petržalčania budú najnovšie domáhať formou referenda dňa 24. 10. počas volieb, keďže aktuálne máme v Petržalke už dve parkovacie zóny, jednu pre zбоhatlíkov v budúcim Lide a druhú pre ostatných.

K optimalizácii MHD dodnes neprišlo. Určite nie tak, že by sa M. Vallo na tom dohodol s mestskými časťami ako požaduje uznesenie zastupiteľstva. Záchytné parkovisko sa v Petržalke stavia až jedno, aj to vďaka zavedeniu električky v okolí Jasovskej. Nadstavby parkovacích domov sa nerealizovali žiadne, z parkovacích domov postavil M. Vallo za 8 rokov len jeden jediný na Wolkrovej (147 miest).

Nové parkovacie miesta vznikajú najmä rušením jazdných pruhov na cestách, o čom pri zavádzaní parkovania nepadlo ani slovo, čo ešte viac sťažuje dopravnú situáciu v meste a vedie k extrémom najmä v Starom Meste (Vajanského nábrežie, Dunajská a pod.).

M. Vallo sa vyhovára, že nové parkovacie kapacity majú riešiť mestské časti, na čo údajne majú dosť peňazí z výberu parkovného. Skutočnosť je však taká, že M. Vallo neprihliada na straty príjmu mestských častí pri rušení vyhradených miest a na to, že sám dostáva z parkovného oveľa vyššie sumy, inak by sa nemohol chváliť nákupmi nových autobusov, trolejbusov, či električiek (samozrejme, aj za pomoci eurofondov).

Čo urobil primátor M. Vallo za 8 rokov

Z odpovedí na viac ako 5 poslaneckých interpelácií podaných v rokoch 2018 – 2026 som sa od primátora M. Valla dozvedel, že konečne po 7 rokoch mesto vyhralo spor s majiteľom stánku, ktorý sa voči rozhodnutiu súdu v roku 2025 odvolal a toto konanie nie je ukončené. Počas 8 rokov trvania sporu magistrát len jedenkrát požiadal súd o urýchléné prejednanie veci a ani raz nepodal predsedovi súdu sťažnosť na prietahy v konaní. Napriek tomu, že si platíme viac ako 1 000 úradníkov na magistráte, ktorých počet primátor M. Vallo oproti svojmu predchodcovi takmer zdvojnásobil.

1 000 DROBNOSTÍ ZA 120 000 EUR

Poslanecké priority je suma peňazí, ktorá sa schvaľuje každoročne v rozpočte petržalského zastupiteľstva. Jej výška závisí od toho, ako sa mestskej časti finančne darí.

Oproti minulosti je to počas funkčného obdobia starostu Jána Hrčku veľmi dobré, dokonca sa to vyrovná sumám, ktoré sa poskytujú poslancom v mestskom alebo župnom zastupiteľstve, hoci Petržalka hospodári s 10-násobne menším rozpočtom.

Nové hracie prvky na ihriskách a ich zatienenie (napr. Haanova ul.)

Sociálne zariadenia, kuchynky, kancelárie, dvere, okná, tieniaca technika na školách a škôlkach (napr. Haanova ul.)

Výsadba novej zelene (napr. Bulíkova, Mlynarovičova, Šustekova ul.)

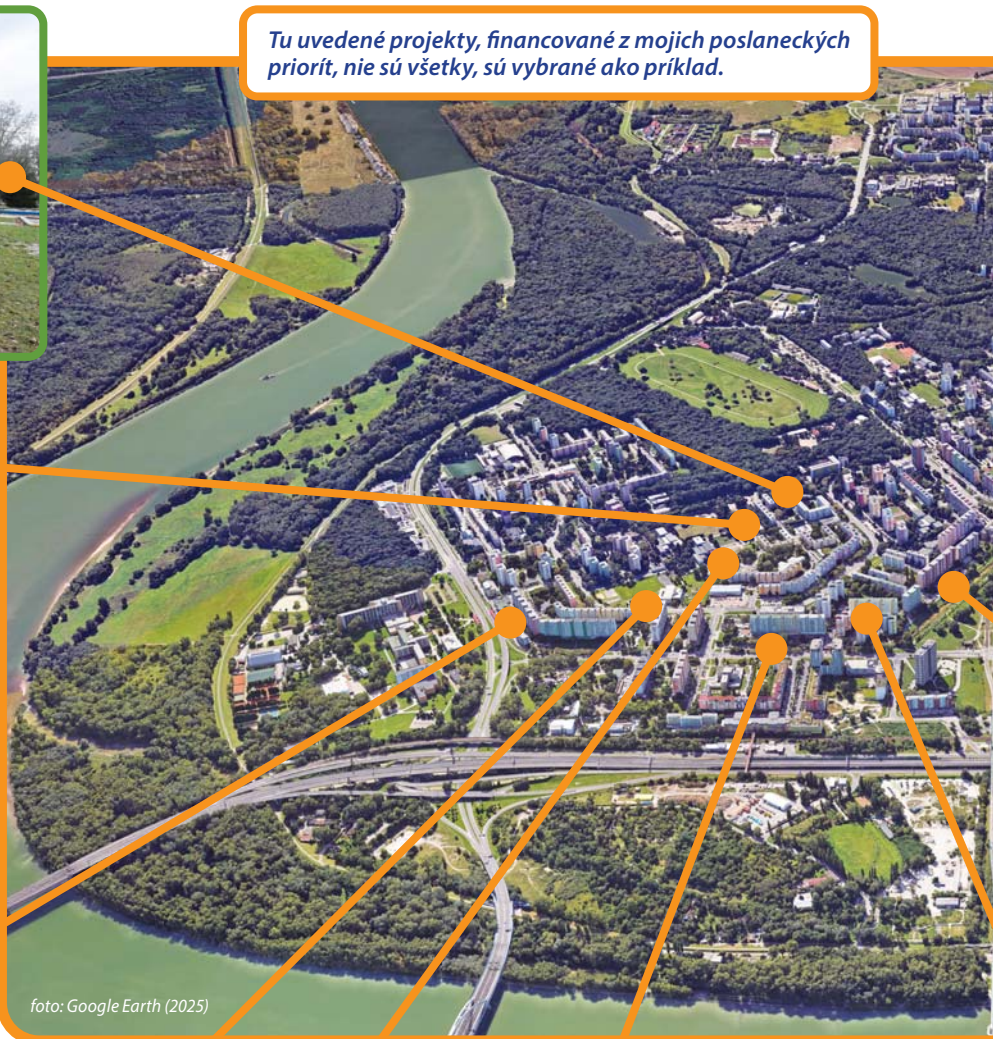
Workouty (cvičiská) (Haanova, Pankúchova ul.)

Podpora mládežníckych aktivít a učiteľov (napr. saleziánske stredisko alebo Orientačné dni)

Nové lavičky (napr. Ovsíšte, Šustekova, Mlynarovičova ul.)

Tu uvedené projekty, financované z mojich poslaneckých priorít, nie sú všetky, sú vybrané ako príklad.

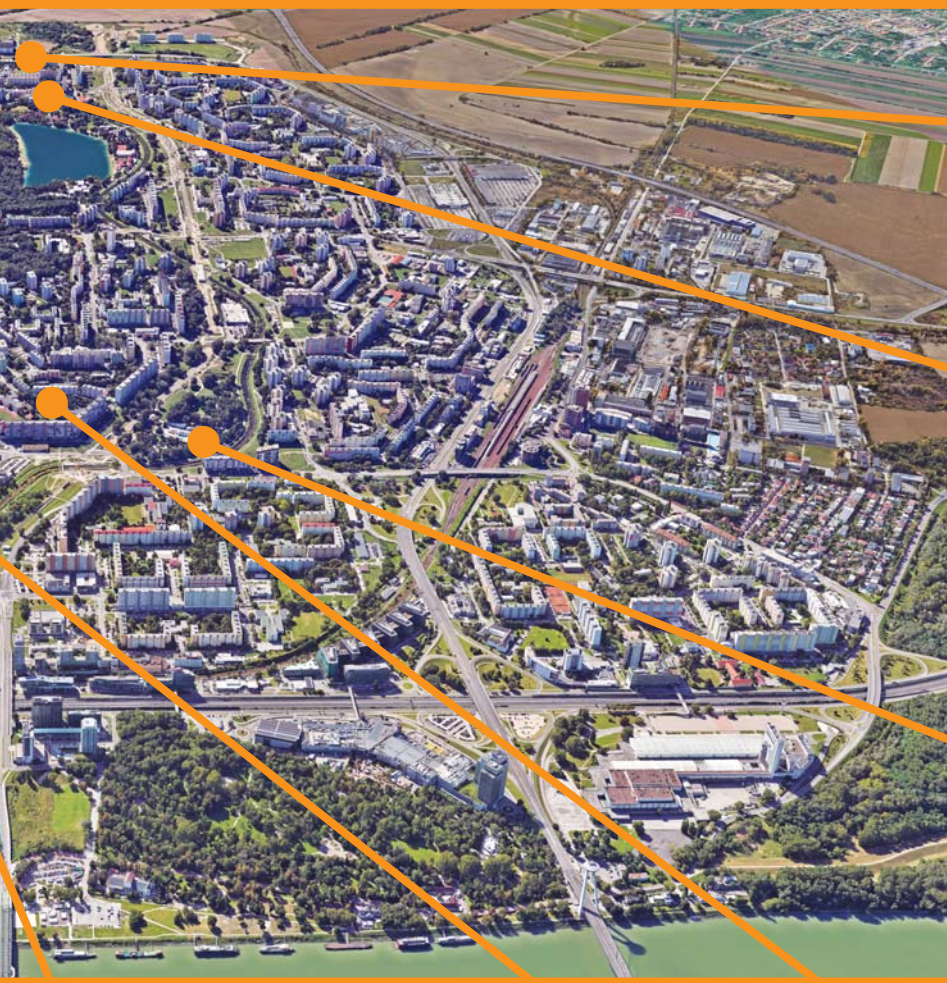
foto: Google Earth (2025)

Z POSLANECKÝCH PRIORÍT

Poslanecké priority možno použiť len na aktivity, ktoré by inak robila samotná mestská časť, nie na hocičo, na čo si poslanec zmyslí. Rovnako ani aktivity, ktoré sú podporované formou dotácií, nemožno riešiť formou poslaneckých priorít. Peniaze teda musia smerovať do zveľadenia alebo opráv majetku mestskej časti, novej výstavby, či aktivít, ktoré zabezpečuje mestská časť, len jej to trvá dlhšie.

V princípe tak ide o uprednostnenie určitých projektov pred inými, pretože projektov je veľa a peňazí nikdy nie je dosť. Ako príklad možno uviesť, že náhradná výsadba zelene trvá 1 – 3 roky, pri poslaneckej prioritě v daný rok. Podobne, ak sa opraví terasa na škôlke. Kým by daná škôlka prišla na rad, ubehlo by 5 – 10 rokov, pri poslaneckej prioritě sa to rieši v daný rok.

Podpora športu (napr. plávanie na ZŠ Turnianska)

Nové lavice, tabule, stoličky na školách (napr. Pankúchova alebo Turnianska ul.)

Podpora kultúrnych projektov (napr. publikácie, folklór, umelecké diela)

Oprava schodísk (aj pre ZTP osoby), zábradlí, múrikov a terás (napr. Šustekova, Mlynarovičova, Lachova, Blagoevova ul.)

Nové osvetlenie (napr. Lachova, Haanova alebo Ambroseho ul.)

Orezy stromov (napr. Ovsíšte, Ambroseho ul.)

ŠKOLA SA TAKMER PREPADLA POD ZEM. KTORÝ POSLANEC JU ZACHRÁNIL?

Na katastrofálny stav jedného z traktov ZŠ Pankúchova – vážne narušenú statiku časti budovy – upozorňovali približne od roku 2020 viacerí členovia rady školy.

Narušenie statiky bolo viditeľné aj zvonka pri základoch budovy, ale aj vnútri v podobe popraskaných múrov, či posune muriva. Petržalka na opravu ale v tom čase (2020) nemala dost finančných prostriedkov. Hrozilo teda, že sa v celej tejto časti budovy zastaví výučba, aby nebol ohrozený život a zdravie detí a zamestnancov školy.

Pretože v tom čase som sa stal aj poslancom parlamentu, inicioval som rokovania s vtedajším ministrom školstva s cieľom nájsť finančné zdroje na riešenie tohto havarijného stavu budovy. Napriek tomu, že finančných prostriedkov nebolo veľa ani v štátnom rozpočte a z fondu na havarijné situácie ministerstvo školstva podporuje asi 10 školských zariadení ročne po celom Slovensku, podarilo sa mi ministra presvedčiť. Petržalka nakoniec dostala na rekonštrukciu školy takmer 200 000 € zo štátneho rozpočtu, niečo málo k tomu priložila, vypracovala príslušnú dokumentáciu a realizovala projekt. O niečo neskôr

sa zistilo, že v podobnom havarijnom stave s narušeným podlažím je aj plavecký bazén na tejto základnej škole, to už bola Petržalka v lepšej finančnej kondícii a do rúk to vzal jej starosta Ján Hrčka.

NOVÁ UČEBŇA NA ZŠ PANKÚCHOVA

V r. 2025 sa na mňa už ako na člena rady školy obrátil jej nový riaditeľ so zámerom postaviť vnútri školy učebňu pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Učebňa predstavuje moderný multifunkčný vzdelávací priestor, kde sa učitelia môžu žiakom venovať tak individuálne, ako aj skupinovo. Z približne 700 žiakov, ktorí ZŠ navštevujú, sa špeciálne vzdelávanie týka takmer 130 z nich. Keďže náklady na vybudovanie učebne bez učebných pomôcok predstavujú viac ako 30 000 €, presvedčil som aj ďalších petržalských poslancov, aby sme spojili sily, čo sa nakoniec aj podarilo.

Vizualizácia učebne

ŠKÔLKA HAANOVA JE MOJA SRDCOVKA

Členom rady MŠ som od roku 2014, keď som sa stal po prvýkrát petržalským poslancom a nie je rok, kedy by som neprispel zo svojich poslaneckých priorít na vylepšenie jej materiálno-technického stavu.

Najväčšia investícia sa mi podarila v r. 2025, keď sa za 30 000 € podarilo zrekonštruovať celú terasu na školskom dvore spolu so zadnou fasádou objektu a zábradlím. Vzhľadom na množstvo vecí, ktoré sa mi na tejto škôlke podarilo vylepšiť, sa mi zdá lepšie vyjadriť to nasledujúcimi fotografiami s krátkym popisom.

Nová terasa, zábradlie a fasáda

Hracie prvky

Malby na fasáde

Vnútrotné vybavenie

Sociálne zariadenia

Interiérové dvere a okná

Ihrisko na Haanovej

Terajšia podoba ihriska na Mlynarovičovej, ktoré sa má revitalizovať.

OBNOVUJEM DETSKÉ IHRISKÁ

Detské ihriská, ktorých rekonštrukcia je finančne náročnejšia, opravuje mestská časť, tie menej finančne náročné sa robia z poslaneckých priorit, neraz aj viacerých poslancov.

V r. 2021 sa mi podarilo presadiť, aby bolo aj z mojej poslaneckej priority kompletne obnovené **ihrisko na Haanovej**. Pôvodne mala stáť rekonštrukcia 40 000 €, konečná suma sa vyšplhala na cca 120 000 €, najmä kvôli drastickému zvýšeniu ceny EPDM povrchu. Detské ihrisko bolo dokončené na sklonku r. 2022. Práve kvôli EPDM povrchu (liata guma), ktorý je mäkký na dopad, ako aj moderným hracím prvkom, patrí toto ihrisko k najobľúbenejším a najmodernejším v Petržalke.

Vedenie MČ vo volebnom období 2022 – 2026 opravovalo napr. ihriská na Znievskej a Smolenickej, pripravuje revitalizáciu ihrísk na Gessayovej a Lachovej. Keďže **ihrisko na Mlynarovičovej** je tak trochu v úzadí, rozhodol som sa mu venovať v rámci svojich poslaneckých priorit a participatívnym spôsobom – aj s využitím podnetov verejnosti. V júni tohto roka sa uskutočnila verejná diskusia s obyvateľmi na Mlynarovičovej o budúcej podobe tohto ihriska a aktuálne sa pracuje na jeho vizualizácii. Zámer je do konca r. 2026 vypracovať projektovú dokumentáciu a od r. 2027 začať s rekonštrukciou ihriska.

FS Poleno

Nové kultúrne centrum v Ovsíšti?

PODPORUJEM ŠPORT A KULTÚRU

V rokoch 2014 – 2018 som sa spolu s ďalšími poslancami z poslaneckých priorit vyskladal na opravu strechy Domu kultúry Zrkadlový háj, ktorá slúži dodnes. Odvtedy som podporil množstvo kultúrnych i športových projektov.

V tomto volebnom období som podporil tvorbu dvoch publikácií, ktoré úzko súvisia s Petržalkou (pozri s. 12), činnosť folklórnych súborov (napr. súbor Poleno) a program plávania detí na základných školách. Ovsíštu dlhodobo chýba kultúrne centrum ako majú Lúky alebo stred Petržalky, pričom vhodnou budovou by mohla byť budova ministerstva vnútra na Medvedovej, čomu by som sa chcel venovať, ak sa opäť stanem petržalským poslancom.

PODPORUJEM VZNIK ZARIADENÍ PRE SENIOROV

V súčasnosti sa na území Petržalky nachádzajú tri domovy dôchodcov – dva prevádzkuje mesto (Dom tretieho veku na Polereckého, Petržalský domov seniorov na Vilovej) a jeden prevádzkuje súkromný subjekt na Bzovíckej. Petržalka má zriadené Stredisko sociálnych služieb, to však vykonáva iný typ starostlivosti pre seniorov. V každom prípade je to málo.

Vallo čaká, Hrčka maká

V súvislosti s masívnou plánovanou výstavbou na Šustekovej a Sosnovej sľubuje M. Vallo výstavbu ďalšieho domu seniorov v danej lokalite. Mesto však na to nemá peniaze. Podobne, mesto si s ministerstvom vnútra zamenilo schátranú budovu bývalej škôlky na Polereckého, ale nič s ňou nerobí. Mohlo by budovu radšej prenechať Petržalke, ktorá o ňu tiež mala záujem. J. Hrčka prednedávnom odkúpil od súkromníka pozemok na Humenského námestí, aby zabránil masívnej výstavbe a zvažuje tam výstavbu zariadenia pre seniorov. V budove bývalých jaslí na Haanovej už je hotový projekt zariadenia pre seniorov a v najbližšom období sa začne s rekonštrukciou.

Schátraná budova pre seniorov na ulici Polereckého (Vallo)

Projekt obnovy budovy pre seniorov na Haanovej ul. (Hrčka)

ROZHOVOR S AUTOROM PUBLIKÁCIÍ O NÁZVOCH PETRŽALSKÝCH ULÍC, DR. CLAUDE BALÁŽOM

V tomto roku vyšla v poradí tretia publikácia o názvoch ulíc v Petržalke. Položil som autorovi publikácií, Dr. Claude Balážovi, bývalému splnomocnencovi vlády SR pre zahraničných Slovákov, tri otázky. Publikácia bola financovaná z mojej poslaneckej priority.

Dr. Baláž, čo všetko Vás s Petržalkou spája?

Aj keď nie som rodený Bratislavčan, narodil som sa ako dieťa slovenských vysťahovalcov v Paríži, v Bratislave som býval v rôznych častiach, v Starom meste, v Ružinove, na Patrónke, na Kolibe. Najdlhšie, od roku 1980 do roku 1999, som býval v Petržalke, na vtedajšej ulici Kláry Zetkinovej, dnes Furdekovvej. Toto obdobie patrí medzi tie, na ktoré rád spomínam, na obdobie dobrého spolunažívania obyvateľov nášho domu. Dodnes som hrdý Petržalčan, ktorý citlivo vníma súčasný stav, napriek tomu, že už bývam v Čunove.

Vaše návrhy pomenovať ulice v Petržalke po zahraničných Slovákoch sa ujali. Prečo práve Slováci v zahraničí?

Po roku 1989 som sa stal členom odbornej názvoslovnej komisie Bratislavy a členom názvoslovnej komisie Ministerstva vnútra. Našou prvou úlohou bolo prinavrátiť Bratislave historické názvy ulíc, ktoré malo mesto 700 rokov, až na jednu výnimku sa to podarilo. Poplatné bývalému režimu boli názvy ulíc v Petržalke. Odborná komisia na svojom zasadnutí prijala môj návrh (ako vtedajšieho pracovníka Ústavu pre zahraničných Slovákov v Bratislave) na premenovanie miestnych častí Háje, Starý háj, Zrkadlový háj, Ovsiešte. V ďalších častiach sa monotematicky uplatnil princíp slovenských hradov a zámkov (Lúky), nositeľov Nobelových cien, významných domáчих a zahraničných umelcov (Dvory) a pod., v individuálnej výstavbe boli väčšinou ponechané pôvodné názvy ulíc.

Nuž, a prečo názvy po zahraničných Slovákoch? Podľa Deklarácie Národnej rady SR, slovenská diaspóra tvorí neoddeliteľnú a integrálnu súčasť slovenského národa. Státisíce našich mužov a žien odchádzali do cudziny, ale odchádzajú aj dnes, a to aj z Petržalky. Podľa oficiálnych údajov Svetovej banky peniaze,

ktoré zahraniční Slováci v podobe remitencií posielajú každoročne na Slovensko, predstavujú sumu okolo 2 miliárd amerických dolárov, čo predstavuje vyše 2 % HDP štátu. Mnohé štáty sveta si svoje diaspóry uctili vybudovaním dôstojných pamätníkov a inštitúcií, Slovenská republika zatiaľ nie, hoci za predchádzajúcej vlády už bolo všetko na to pripravené aj schválené v štátnom rozpočte, ale terajší primátor M. Vallo nedodržiav svoj sľub poskytnúť vhodný pozemok na výstavbu múzea a pamätníka v Petržalke.

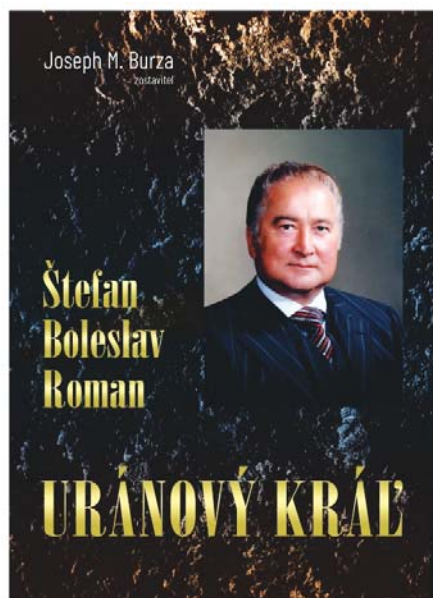
Čo považujete ako člen názvoslovnej komisie v súčasnosti za najväčší paradox pri pomenovaní miest a ulíc v Bratislave/Petržalke?

Za hlavný a pretrvávajúci nedostatok, počnúc praxou od Rakúska-Uhorska až dodnes, je spolitizovanie názvoslovia ulíc a verejných priestranstiev. Tradície sú súhrn zvykov, pravidiel, hodnôt a spôsobov správania, ktoré sa odovzdávajú z jednej generácie na druhú. Spájajú ľudí v komunite a rodine, dávajú ľuďom pocit spolupatričnosti a identity, pripomínajú históriu a pôvod predkov.

Uvediem komparatívny príklad. Veľké a hlavné mestá ako Budapešť, Viedeň, Praha a ďalšie nemajú svoje nábrežia pomenované po cudzích osobnostiach, ale po svojich vlastných. V názvoslovnej komisii v Petržalke, v ktorej som členom, som predložil odborne zdôvodnený návrh na premenovanie petržalského nábrežia Dunaja, na **PETRŽALSKÉ NÁBREŽIE**. Som presvedčený, že túto zmenu by prijali všetci petržalskí patrioti.

Veľa šťastia Petržalka !

PUBLIKÁCIA AUTORA J. M. BURZU: ŠTEFAN BOLESLAV ROMAN – URÁNOVÝ KRÁľ

Z mojej poslaneckej priority bolo podporené vydanie publikácie Štefan Boleslav Roman – Uránový kráľ, ktorej autorom je Joseph M. Burza. Publikácia je určená tak na prezentačné účely mestskej časti, ako aj na výchovno-vzdelávacie účely.

Štefan Boleslav Roman bol najvýznamnejším podnikateľom slovenského pôvodu v histórii. Svojím obrovským významom a dielom je prirovnávaný k M. R. Štefánikovi. Jeho spoločnosť *Denison Mines Corp.* vlastnila najväčšie uránové bane na svete. Hodnota jeho spoločností bola v polovici 60-tych rokov odhadovaná na 70 miliárd dolárov. Bol majiteľom najväčších uhoľných baní v Kanade, ako aj druhej najväčšej siete pekárni v USA. Jeho spoločnosť *Romandale farms* vydražila plemennú kravu

za 1,45 milióna dolárov, čo bolo zapísané do Guinnessovej knihy rekordov. V roku 1970 založil v New Yorku najvýznamnejšiu organizáciu Slovákov v dejinách – *Svetový kongres Slovákov*, ktorej bol predsedom. V Kanade nechal postaviť Katedrálu Premenenia Pána s najväčšími zvonmi v celej Kanade, ktorú v roku 1984 osobne posvätil pápež Ján Pavol II.

Autor biografie – Joseph M. Burza, je predsedom Kanadskej obchodnej komory na Slovensku a čerstvým predsedom Paneurópskej únie. Má slovenské korene, aj slovenské občianstvo a je vôbec prvým Slovákom, ktorý vyštudoval Kráľovskú diplomatickú školu v Madride (okrem tej vo Viedni). V minulosti bol dokonca majstrom Slovenska v karate. Som rád, že som s ním mohol spolupracovať na tejto publikácii a podporiť ju.

OPRAVENÁ KAPLNKA SA ĽUĎOM PÁČI

Oprava kaplnky bola financovaná z mojej poslaneckej priority a peniazmi od Úradu vlády SR a súkromných darcov vo výške 40 000 €.

Z histórie kaplnky

Kaplnka sv. Kríža je pamätihodnosťou mesta Bratislavy a je jedným z najznámejších objektov kultúrnej a duchovnej hodnoty v Petržalke. Živelná pohroma – povodeň v roku 1809 spôsobila v Petržalke veľké škody. Pri odpratávaní množstva predmetov, ktoré povodeň priplavila, našli obyvatelia v Starom háji drevený kríž, ku ktorému sa nehlásil žiadny majiteľ. Preto sa obyvatelia Petržalky rozhodli nechať kríž obnoviť, slávnostne ho vysvätiť a vztýčiť na mieste, kde bol objavený. Keď po čase pôvodný drevený kríž spráchnivel, na jeho mieste vybudovali v r. 1869 kamenný kríž. Pri ňom sa nachádzala jednoduchá drevená zvonica. Asi v r. 1909 Edmund Zandt postavil murovanú kaplnku v novogotickom štýle so zvonickou. Na kríži je nápis s textom: *Na pamiatku roka 1809 od občanov Bratislavy, 1869.* Nový kríž vysvätil farár Kremlicska.

Rekonštrukcia kaplnky

Keď som sa o rekonštrukciu kaplnky začal v r. 2017 viac zaujímať, zistil som, že je vlastne „čiernou stavbou“, ktorá nemá vlastníka. Nasledoval namáhavý proces počas 4 rokov, ktorý viedol

k priznaniu jej vlastníctva farnosti Povýšenia sv. Kríža na Daľiborovom námestí (v tom čase farár Milan Bubák), a to aj so súhlasom bratislavského arcibiskupa Mons. Stanislava Zvolenského. Následne, v r. 2022, bratislavské mestské zastupiteľstvo na môj podnet schválilo dlhodobý prenájom pozemku v okolí kaplnky v prospech uvedenej farnosti, ako aj projekt jej rekonštrukcie, zveľadenia lesíka v jej okolí a vytvorenia Sanktuára. Doteraz sa realizovala len 1. etapa projektu v podobe rekonštrukcie kaplnky.

Pochybenia na magistráte

Pôvodne mesto vyčlenilo z mojej poslaneckej priority na rekonštrukciu kaplnky 40 000 €. Úrad vlády SR prispel v r. 2022 vzhľadom na havarijný stav kaplnky sumou 14 400 €. Keďže mesto nestíhalo procesy, vypracoval som novelu mestskej dotačnej smernice, ktorá umožňovala pri tomto type projektov využitie peňazí až do konca r. 2023, a to v nadväznosti na zákon, ktorý som ako poslanec presadil v parlamente. Primátor M. Vallo nedokázal napriek dvom zastupiteľstvám do konca r. 2022 dať takúto možnosť schváliť zastupiteľstvu. Napriek svojmu pochybeniu si v januári 2023 vypýtal 30 000 € naspäť, čo takmer znemožnilo rekonštrukciu kaplnky, ak by tento výpadok nevykryli súkromní darcovia. Primátor sa však dodnes neoprávnene chváli, že na opravu kaplnky prispelo mesto sumou 40 000 €.

PRVÉ PANELÁKY, TRABANTY A ŽIVOT NA SÍDLISKU: ZALOŽME MÚZEUM PETRŽALKY

Ladislav Chudík, Marika Gombitová, Daniel Hevier. Mená, ktoré pozná na Slovensku každý, kto sa o umenie a kultúru aspoň trochu zaujíma. Nie všetci však mimo nášho sídliska vedia, že domovom týchto troch legendárnych umelcov je práve Petržalka.

Pamätná tabuľa na Starhadskej 14 pripomína hereckú legendu, člena činoherného súboru Slovenského národného divadla. Práve na tejto adrese býval L. Chudík. V Petržalke prežil krásnych 40 rokov svojho života. Hudobná legenda Marika Gombitová sa do našej mestskej časti prisťahovala pred 16-timi rokmi. V našich uliciach môžete stretnúť aj spisovateľa, básnika a textára Daniela Heviera – práve tu vznikli mnohé jeho texty. Samostatnou kapitolou v histórii našej mestskej časti je Divadlo Aréna, ktorého zriaďovateľom je dnes Bratislavský samosprávny kraj. Toto divadlo vzniklo ešte v 19. storočí, konkrétne v roku 1828. Odvtedy prešlo rôznymi zmenami, po jeho obnovení hlavne pod vedením Milana Sládeka a Juraja Kukuru. Po nedávnej rekonštrukcii patrí medzi najmodernejšie kultúrne stánky na Slovensku.

Naša mestská časť má aj svoje vlastné kultúrne stánky, ktoré zastrešuje organizácia KZP – Kultúrne zariadenia Petržalky. Momentálne obhospodaruje 4 priestory: DK Zrkadlový háj, DK Lúky, Cík Cak Centrum a Dočasný kultúrny priestor (DKP), v ktorých môžu návštevníci bažiaci po kultúre vidieť a zažiť koncerty, divadelné predstavenia, filmové projekcie, výstavy. Dobrou správou je, že rozvoj kultúry patrí medzi priority úradu pod vedením starostu J. Hrčku. Odzrkadľuje sa to napríklad aj v rastúcich výdavkoch do tejto oblasti z rozpočtu mestskej časti. Kým v r. 2021 bol rozpočet KZP 1,4 mil. €, vlni to bolo necelých 2,2 milióna €. Je to nárast o vyše 50 %. A do toho

foto: <https://anneskitchen.lu/ddr-museum/>

ešte nie sú započítané výdavky na Kultúrne leto, Seniorfest, Petržalský ples a Vianočné trhy.

Najväčšou výzvou do budúcnosti je modernizácia zastaraných kultúrnych priestorov a vytvorenie nových. Petržalka, ako najväčšie sídlisko na Slovensku, si zaslúži mať prvé vlastné múzeum po vzore berlínskeho Múzea NDR, ktoré rekonštruje každodenný život v Nemeckej demokratickej republike pred pádom Berlínskeho múru. Nájdete tam autenticky zariadený panelákový byt, starý Trabant, spotrebiče, šaty, jednoducho všetko, čo sa spája s históriou mesta pred rokom 1989. Tento dátum je dôležitým míľnikom aj v našich dejinách, preto podobný projekt by určite mal mať priestor aj v Petržalke.

TÍM HRČKA

18
7

Bronislava Kováčiková

do Bratislavského župného zastupiteľstva
do Petržalského zastupiteľstva (obvod č. 5)

www.facebook.com/bkovacikova

ZOBERTE SI MOC DO VLASTNÝCH RÚK

Len vy donútite politikov, aby konečne pracovali pre vás

Vyššie milióna ľudí politikom neverí vôbec a voliť nechodí. Ďalší milión považuje politikov za podvodníkov a chodí voliť len s veľkým sebazaprením. Prečo? **Pretože deň po voľbách politici roztrhajú na kusy svoje sľuby a celé volebné obdobie riešia len sami seba.** Tomu je koniec.

Po hlasovaní o ústave vyhlásil papierový líder opozície Michal Šimečka, že „toto je koniec akýchkoľvek úvah o spolupráci s Hnutím SLOVENSKO“. My toto jeho rozhodnutie rešpektujeme, a **preto sme sa rozhodli ísť vlastnou cestou.** Šimečkovej vyvolenej štvorke držíme palce, aby po voľbách dokázali vyskladať svoju vysnívanú koalíciu.

Ak však po voľbách nebudú mať dostatok poslancov, budeme ochotní im pomôcť. No za cenu, ktorú určia ľudia. Preto už takmer rok môžu všetci voliči, bez ohľadu na to, koho volia, rozhodnúť o podmienkach našej podpory budúcej koalície na stránke prevrat2027.sk.

Je to drzé? Áno, je. Počúvame o tom, ako vydierame našich budúcich koaličných partnerov. Lenže **ako môžeme vydierať niekoho, kto spoluprácu s nami ešte predtým vylúčil** a trúfa si vládnuť bez nás? Mimochodom, aj Šimečkovu PS si kladie ako podmienku vstupu do vlády schválenie ich programu s názvom Kladivo na korupciu. Tak teda kto tu vydiera?

Takmer **37 rokov od Nežnej revolúcie sa na Slovensku hromadia problémy, ktoré za celý ten čas politici úmyselne nechceli opraviť.** Buď to vyhovovalo im, alebo ich oligarchom. Namiesto potrestania mečiarovských privatizérov sa Dzurindova vláda s mnohými z nich dohodla a ponechala im nakradnuté majetky. Namiesto odsúdenia aktérov Gorily, ktorí si v konšpiračnom byte delili štátne podniky, sa časť politikov rozhodla s Haščákom kolaborovať a nechať sa uplácať jeho mediálnym priestorom. A dokonca časť predstaviteľov súčasnej opozície

bola po minulých voľbách ochotná skočiť do náručia Petrovi Pellegrinimu a Hlasu a vládnuť spolu s ním. A to dokonca po prevalení všetkých káuz z čias, keď Pellegrini, Šutaj Eštok, Tomáš či Drucker verne slúžili Ficovi a jeho mafii.

Naším cieľom je týmto praktikám konečne zamedziť a vrátiť moc rozhodovať o budúcnosti Slovenska ľuďom. Preto v prípade, **ak dané riešenie odhlasuje väčšina ľudí a budúca vláda bude chcieť našu podporu, bude musieť počas prvých šiestich mesiacov zmeniť zákony tak, aby všetky ľudmi schválené riešenia prijala.** Sme poučení z roku 2020, keď časť vtedajších koaličných politikov zablokovala prijatie všetkých opatrení z projektu rozhodni.to a nám sa ich nepodarilo presadiť všetky. To sa už nezopakuje.

Ľudia po nadchádzajúcich voľbách prvýkrát za 37 rokov donútia politikov konať podľa ich vôle!

RIEŠENIE 1
PRE POLITIKOV

Súhlasíte s tým, aby sa **platy poslancov NR SR, ministrov a prezidenta znížili o 50 % dovtedy, kým budú Slovensko zadlžovať?**

Je nespravodlivé, že politici roky hospodária tak, že každý rok vyrábajú nové a nové dlhy. Tie však nebudú splácať oni, ale deti a vnúčatá ľudí, ktorí poctivo platia dane, odvody, poplatky a pokuty.

RIEŠENIE 2
PRE ĽUDÍ

Súhlasíte s tým, aby sa **prídavok na dieťa zvýšil zo 60 eur na 100 eur mesačne?**

Politici roky rozkrádajú miliardy eur, kvôli čomu státisíce detí žijú v chudobe. Deti sú naša budúcnosť a je našou povinnosťou, aby sme rodinám pomohli vytvoriť zázemie, v ktorom sa budú cítiť bezpečne.

RIEŠENIE 3
PRE ZDRAVIE

Súhlasíte s tým, aby si majiteľ zdravotnej poisťovne nemohol vyplatiť zisk, ak čo i len jeden pacient bude **čakať na operáciu viac ako 30 dní?**

Ľudia si platia povinné zdravotné poistenie a majitelia zdravotných poisťovní si vyplácajú každý rok zisky v desiatkach miliónov eur, hoci nezabezpečili včasnú a kvalitnú zdravotnú starostlivosť svojim poistencom.

RIEŠENIE 4
PRE POLITIKOV

Súhlasíte s tým, aby poslanci a ministri podliehali úplne rovnakej povinnosti podrobiť sa kontrole na **alkohol a drogy** ako obyčajní zamestnanci?

Nie je normálne, že politici rozhodujú o osudoch ľudí evidentne pod vplyvom alkoholu. Obyčajní ľudia by v takom stave boli vyhodení z práce. Politici nie, a navyše arogantne tvrdia, že to patrí k ich práci.

RIEŠENIE 5
PRE SPRAVODLIVOSŤ

Súhlasíte s tým, aby sa **zrušili premlčacie doby za vraždu, za znásilnenie, za korupciu a za zneužívanie maloletých?**

Je choré, že politici určili, aby po uplynutí niekoľkých rokov od spáchania mimoriadne závažných zločinov už páchateľom nehrozil vôbec žiadny trest. NIE! Ak niekto zavraždí, znásilní, bude brať úplatky či sexuálne zneužije malé dieťa, do smrti bude musieť žiť v strachu, že príde trest.

RIEŠENIE 6
PRE ZDRAVIE

Súhlasíte s tým, aby zdravotná poisťovňa musela preplatiť **vyšetrenie u nezmluvného lekára, ak nezabezpečí včasné vyšetrenie u lekára špecialistu?**

Majiteľ zdravotnej poisťovne si vypláca ročne desiatky miliónov eur „zisku“ z peňazí určených na liečbu chorých ľudí, ale chorí ľudia – poistenci jeho poisťovne – sa nevedia domôcť vyšetrenia u lekára špecialistu. Keď zdravotná poisťovňa nezabezpečí vyšetrenie, bude platiť.

RIEŠENIE 7
PRE SPRAVODLIVOSŤ

Súhlasíte s tým, aby boli **znovuzriadené NAKA a ÚŠP (Úrad špeciálnej prokuratúry)** s cieľom efektívneho boja proti korupcii a závažnej kriminalite?

Vládnuca mafia s cieľom úplne eliminovať vyšetrovanie zločinov, ktoré za štyri vlády napáchala, neváhala zrušiť kľúčové inštitúcie ochrany spravodlivosti, ktoré mali najväčšie zásluhy na rozkladaní zločineckých skupín v dejinách samostatnej Slovenskej republiky.

RIEŠENIE 8
PRE SPRAVODLIVOSŤ

Súhlasíte s tým, aby občania Slovenska mali možnosť voliť **aj elektronicky po vzore Estónska, bez ohľadu na to, kde sa na Slovensku či v zahraničí v deň volieb nachádzajú?**

Vládnuca mafia sa úplne perverzným spôsobom rozhodla zobrať možnosť voliť ľuďom zo zahraničia, ktorých tam svojou politikou vyhnaní. Nie! Ľuďom musíme účasť vo voľbách uľahčiť, nie skomplikovať. Bez ohľadu na to, či budú na túre, v práci, u rodičov alebo v zahraničí.

RIEŠENIE 9
PRE POLITIKOV

Súhlasíte s tým, aby žiadnemu politikovi po skončení funkcie nemohla byť vyplácaná **doživotná renta?**

Na Slovensku sa rozbehla móda, že politici si dávajú po skončení svojej funkcie vyplácať doživotnú rentu. Majú vysoké platy, preto budú mať aj vysoké dôchodky. To im bohato stačí. Vyplácanie renty je nespravodlivé aj voči obyčajným zamestnancom, ktorí si na svoj plat a dôchodok musia poctivo zarobiť.

RIEŠENIE 10
PRE POLITIKOV

Súhlasíte s tým, aby sa zriadil portál, kde budú môcť ľudia **prehľadne nájsť úplne všetky výdavky štátu?**

Štát žije len z peňazí ľudí, ktoré mu zaplatia na daniach, odvodoch, poplatkoch či pokutách. Preto tí istí ľudia musia vidieť politikom na prsty, musia vedieť skontrolovať, ako politici ich ťažko zarobené peniaze mŕňajú.

RIEŠENIE 11
PRE RODINY

Súhlasíte s tým, aby banka bola povinná poskytnúť **rodine s dieťaťom vo veku do 6 rokov hypotekárne prázdniny, ak o to rodina požiadala?**

Narodenie dieťaťa mnohým rodinám spôsobí zásadný výpadok príjmu. V tejto situácii môže výrazne pomôcť, ak rodičia budú mať nárok na odklad splátok hypotéky. Navyše, banke to vôbec neublíži.

Ďalšie riešenia budeme v ankete **Prevrat 2027** predstavovať postupne až do parlamentných volieb. Vy rozhodnete!

MÁME RADI SLOVENSKO
HNUTIE SLOVENSKO

INFORMÁCIE

Petržalský poslanec: JUDr. Milan Vetrák, PhD.

Člen: Komisia na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov

Iné: Člen pracovnej skupiny pre energetiku
Člen Rady školy ZŠ Pankúchova 4
Člen Rady materskej školy Haanova 9
Člen Rady materskej školy Šustekova 33
Člen Rady materskej školy Jankolova 8

KONTAKT Tel.: 0948 393 457 | E-mail: milanvet.vetrak@gmail.com

Web: www.milanvetrak.sk | Instagram: milan.vetrak

Facebook: Milan Vetrák - pohne Slovensko vpred

Poslanecké odmeny: <https://www.petrzalka.sk/samosprava/miestne-zastupitelstvo/odmeny-poslancov/>

KOHO ODPORÚČAM VOLIŤ 24. 10. 2026
www.stranakrajina.sk/petrzalka

Na hlasovacích lístkach:

Krajina = TÍM HRČKA

PRÍĎTE K VOĽBÁM
24. OKTÓBRA 2026

VETRÁK IDE DO VOLIEB
S HRČKOM.

Spoločne kandidujú
za politickú stranu ...

(odpoveď v tajničke)

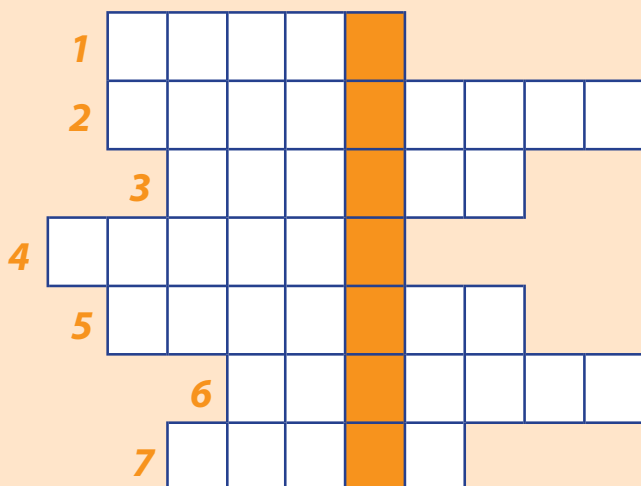

Ján Hrčka
starosta Petržalky

Milan Vetrák
právnik, protikorupčný aktivista

KVÍZ pre šikovné hlavičky

SÚŤAŽ!

Prvých 50 úspešných riešiteľov kvízu, ktorí napíšu správnu odpoveď znenia tajničky na e-mail: milanvet.vetrak@gmail.com, získa jednu z troch publikácií o názvoch ulíc v Petržalke od autora C. Baláža.

Viete, po ktorých významných zahraničných Slovákoch sú pomenované petržalské ulice?

- 1 Priezvisko bankára, amerického Slováka, ktorého podpis sa objavil aj na dolárových bankovkách?
- 2 Priezvisko slovenského majora, ktorý bojoval v armáde Georga Washingtona za nezávislosť USA?
- 3 Krstné meno svetoznámej insitnej maliarky slovenského pôvodu z Kovačice?
- 4 Krstné meno slovenského básnika, prekladateľa, verejného činiteľa, ktorý takmer celý svoj život prežil v rumunskom Nadlaku?
- 5 Priezvisko politika, novinára, jedného zo signatárov Pittsburskej dohody, ktorého syn stál pri zrode GPS?
- 6 Priezvisko novinára, ktorý v USA založil najvýznamnejšie noviny slovenskej komunity (Hlas)?
- 7 Priezvisko kanadského priemyselníka slovenského pôvodu, ktorý vlastnil najväčšie uránové bane na svete?

Toto je politické reklamné oznámenie.
Voľby do orgánov územnej samosprávy 2026

Tieto noviny vychádzajú
s podporou:

Objednávateľ: JUDr. Milan Vetrák, PhD., Haanova 37, 851 04 Bratislava
Dodávateľ: REGIONPRESS, s.r.o., Pekárska 7489/40A, 917 01, Trnava, IČO: 36252417

HNUTIE
SLOVENSKO

ÚPRIMNE. ODVÁŽNE. PRE ĽUDÍ